

SPRAWOZDANIE

*z organizacji kursów dla repatriantów
i członków ich rodzin w 2020 roku*

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	3
UCZESTNICY	4
REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ	4
ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO – JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW	5
OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW	6
1. MONITORING	6
2. EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU).....	7
KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	8
ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	8
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	8
OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW	11
KOSZTY KURSÓW.....	11
WNIOSKI I REKOMENDACJE	12

WSTĘP

Kursy adaptacyjno-językowe i kursy języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin w roku 2020 prowadzone były przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Polonijne Centrum Nauczycielskie. Realizowane były zgodnie z Ustawą o repatriacji z dnia 9 listopada 2000 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1392 z późn. zmianami) oraz decyzją MEN nr DWM-WOPG.4722.1.2020.BT z dnia 26 lutego 2020 roku, które zlecił Ośrodkowi realizację zadania pn. *Organizacja kursów dla repatriantów*.

Repatrianci i członkowie ich rodzin w miejscu dotychczasowego zamieszkania nie mieli możliwości pozyskania wystarczających kompetencji komunikowania się w języku polskim. Trudne też było pozyskanie wyczerpujących informacji na temat statusu repatrianta w Polsce czy specyfiki życia w Polsce, uwarunkowań formalnych, związanych, np. ze świadczeniami emerytalnymi.

Kursy adaptacyjne i kursy języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin, zorganizowane w formie obozów, wychodziły naprzeciw tym potrzebom. W ramach kursów repatrianci i członkowie ich rodzin uzyskali wsparcie, które pomoże im wejść na polski rynek pracy, kontynuować naukę w polskim systemie edukacji, włączać się w życie społeczności lokalnych i rozwijać aktywność obywatelską.

Docelowa liczba beneficjentów określona została na podstawie informacji z MSWiA (źródło: informacja z MSWiA za pośrednictwem MEN). Planowano, że kursy obejmą 320 osób z różnych województw. Ostatecznie w 2020 roku z kursów w formie obozów skorzystało 117 repatriantów, w tym 22 dzieci i młodzieży oraz 87 repatriantów w 70-godzinnych kursach językowych w miejscu zamieszkania.

W kursach uczestniczyli repatrianci i członkowie ich najbliższych rodzin, którzy nie korzystali dotychczas z takiej formy pomocy – finansowanej ze środków będących w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Okres zamieszkania repatriantów w Polsce wynosi od 1 miesiąca do kilku lat.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

Realizację *Kursów adaptacyjno-językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zaplanowano w 3 miastach: w Toruniu, Łodzi i w Warszawie. W trakcie rekrutacji okazało się, że nie ma chętnych na kurs w Łodzi, zrezygnowano więc z ich organizacji. Ostatecznie *Kursy adaptacyjno-językowe dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie trzech obozów odbyły się w następujących miejscowościach i terminach:

Toruń: 25 lipca – 2 sierpnia 2020r.

Warszawa I: 8 sierpnia - 16 sierpnia 2020r.

Warszawa II: 29 sierpnia - 6 września 2020r.

UCZESTNICY

W Toruniu, w kursie wzięło udział 48 repatriantów, w tym 8 dzieci, w Warszawie – 1 obóz: 42 osoby, w tym 11 dzieci, w Warszawie – 2 obóz: 27 osób, w tym 3 dzieci. Łącznie w obozach wzięło udział 117 osób, w tym 22 dzieci.

Uczestnicy pochodzili z Kazachstanu – 85 osób, z Rosji – 16 osób, z Ukrainy – 9 osób, z Azerbejdżanu – 6 osób; z Uzbekistanu – 1 osoba.

REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ

Rekrutacja uczestników została przeprowadzona przez ORPEG PCN we współpracy z wydziałami urzędów wojewódzkich oraz samorządami miast i gmin.

1. W celu dotarcia z informacją o oferowanych kursach do możliwie dużej grupy repatriantów pracownicy ORPEG prowadzili korespondencję oraz odbywali rozmowy telefoniczne z urzędami gmin, urzędami wojewódzkimi oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz repatriantów.
2. Na podstawie list uzyskanych z ww. urzędów wysłano imienne zaproszenia do repatriantów.
3. Wiedząc, że nie wszyscy repatrianci – zgłoszeni przez urzędy, czy to wojewódzkie, czy to gminne – uczestniczyli w kursach, przeanalizowano listy z poprzednich lat i imiennie pocztą tradycyjną lub e-mailową zaproszono również repatriantów, którzy przybyli do Polski w ubiegłych latach. Łącznie skierowano zaproszenia do 315 repatriantów. Dodatkowo osoba rekrutująca była w stałym kontakcie telefonicznym z repatriantami, a rozmowy, w razie potrzeby, prowadziła w języku rosyjskim, co ułatwiało rekrutację.
4. Na stronie www.orpeg.pl zamieszczono informację o terminach mających się odbyć *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów oraz udostępniono ankiety rekrutacyjne. Informację na bieżąco uaktualniano.
5. Dzięki tym działaniom na *Kursy adaptacyjne i kursy językowe dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zgłosiło się 140 repatriantów, ostatecznie wzięło udział 117. W trakcie obozów uczestników informowano o możliwości udziału w *Kursach języka polskiego w miejscu zamieszkania*.
6. W celu lepszej rozpoznawalności działań ORPEG w zakresie realizacji zleconego zadania

na stronie ORPEG funkcjonuje stale linia graficzna , będąca rozpoznawalnym znakiem obszaru dla repatriantów na stronach internetowych ORPEG, na których znajdują się informacje o dostępnych kursach dla repatriantów, poradniki i porady, często zadawane pytania, historie życia repatriantów.

ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO- JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW

Każdy z obozów trwał 8 dni i obejmował 85 godzin zajęć dydaktycznych. Uczestnicy brali udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach, konsultacjach, w zajęciach krajoznawczych, muzealnych i kulturalnych. Wykonawców usług hotelowych oraz edukacyjnych i szkoleniowych każdorazowo wyłaniano zgodnie z procedurą zamówień publicznych.

Organizacja kursów zbiegła się z obostrzeniami sanitarnymi związanymi z pandemią koronawirusa i wynikające z tego przeszkody m.in. kwarantanna uczestników, brak możliwości przyjazdu do Polski repatriantów, ze względu na zamknięte granice, choroba uczestników czy zwyczajne obawy przed zachorowaniem. Ogromną pomocą w zastosowaniu wszystkich zaleceń związanych z pandemią byli wykonawcy i ich zaangażowanie.

Uczestnikom obozów przekazano następujące podręczniki:

- A. Achtelek, B. Niesporek- Szamburska – *Bawimy się w polski*
- D. Gałyga, *Jak to łatwo powiedzieć... Ćwiczenia komunikacyjne dla początkujących*,
- I. Stempek, P. Kuc, M. Grudzień, *POLSKI krok po kroku Junior 1*, wydawnictwo polish-courses.com,
- A. Burkat, A. Jasińska, M. Małolepsza, A. Szymkiewicz, *Hurra, po polsku*, cz. 3, podręcznik i zeszyt ćwiczeń.
- G. Dąbska, E. Lipińska, *Kiedyś wrócisz tu...*

Wyboru podręczników dokonano po analizie ankiet zgłoszenia, w których repatrianci deklarowali poziom znajomość języka.

Ponadto uczestnicy otrzymali torby płócienne, długopisy, notatniki, poradnik repatrianta „Repatriacja krok po kroku” (publikacja otrzymana do Fundacji *Pomoc Polakom na Wschodzie*) oraz materiały szkoleniowe przygotowane przez prowadzących, reprezentujących urzędy publiczne (ZUS, NFZ, kuratoria oświaty, urzędy pracy, urzędy skarbowe). Dzieciom przekazano Domino, ołówki, plecakzki workowe na materiały.

W trakcie kursów przeważały zajęcia adaptacyjne (55 godzin) nad językowymi (30 godzin). Zakładano bowiem, że umiejętności językowe repatrianci będą rozwijali na *Kursach językowych w miejscu zamieszkania*.

W czasie *Kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zrealizowano ramowy program, przygotowany przez ORPEG PCN i przedstawiony do akceptacji MEN.

Program obejmował:

1. Blok adaptacyjny, a w nim następujące zagadnienia:
  - status prawny repatriantów,

- system opieki zdrowotnej,
- system oświaty,
- bezpieczeństwo publiczne,
- polityka prorodzinna oraz pomoc socjalna,
- rynek pracy, prawa pracownika oraz aktywizacja zawodowa,
- uprawnienia osób niepełnosprawnych oraz procedury uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- polska historia i polskie realia,
- trening umiejętności interpersonalnych.

2. Blok językowy, a w nim następujące zagadnienia:

- język polski w sytuacjach codziennych w domu, pracy, szkole,
- ćwiczenie słuchu fonematycznego oraz prawidłowej wymowy,
- rozwijanie i doskonalenie umiejętności rozumienia informacji przekazywanych przez media (prasę, tv, media elektroniczne),
- słownictwo związane z polską kulturą i tradycjami.

Ponieważ repatrianci reprezentowali zróżnicowany poziom znajomości języka – od A do C, zajęcia językowe prowadzone były w trzech odrębnych grupach na każdym poziomie.

W zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz w celu zapewnienia jak najlepszej komunikacji w zakresie ważnych i specyficznych problemów, jak starania o emeryturę, podejmowanie działalności gospodarczej, rekrutację do szkoły, na studia, czy do pracy.

OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę informacji pomiędzy trenerami, obserwację zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

MONITORING

Monitorowanie przebiegu zajęć i procesu grupowego realizowane było we wszystkich miejscach odbywania *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów, tj. w Toruniu i w Warszawie (2 obozy). Wizyty monitorujące przeprowadziła Małgorzata Kamińska, wicedyrektor ORPEG PCN oraz Mariola Przekopiak nauczyciel konsultant ORPEG PCN i Katarzyna Pawelec specjalista w ORPEG PCN.

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu elementów programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin. Na prośbę psychologa i rodzin uczestniczących w kursach kontaktowałyśmy się z przedstawicielami gmin lub innym osobami, które lokalnie wspierały repatriantów, w celu przekazywania informacji o konieczności objęcia pomocą

psychologiczno – pedagogiczną dzieci. Ponadto zgłoszono trudności dotyczące przede wszystkim realizacji zobowiązań państwa, wynikających z ustawy o repatriacji, pozyskania pracy, nostryfikacji dyplomów, wypełniania formularzy, druków i innych dokumentów potrzebnych w polskich urzędach. Uczestnicy uzyskali wsparcie w zakresie rozwiązywania swoich problemów, np. poprzez wspólne wypełnianie dokumentów czy rozmowy z urzędnikami. Doceniono pracę tłumaczy, którzy wspierali uczestników kursów, ale także pomagali animatorom i kierownikowi na bieżąco rozwiązywać ewentualne sytuacje.

EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)

Rozmowa ewaluacyjna wskazała na fakt, iż repatrianci przyjeżdżali na szkolenie z uczuciem strachu, lęku, a nawet wstydu. Z drugiej zaś strony mieli także nadzieję na dobre przeżycia, oferowali swoją życzliwość, ciekawość, otwartość. W efekcie doświadczenia na zajęciach adaptacyjnych (trening interpersonalny, zajęcia integracyjne) spowodowały, iż negatywne emocje przeobraziły się w poczucie wartości. Bogata oferta w bloku adaptacyjnym, liczne gry i zabawy dla dzieci i młodzieży były dostosowane do ich potrzeb i zainteresowań. Wszystkie zajęcia spełniły swoje zadanie – wzmocniły uczestników.

Z analizy ankiet wynika wysoki poziom zadowolenia uczestników *Kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów. Repatrianci, korzystając z następującej skali ocen: 1 – najniższa, 6 – najwyższa, oceniali kursy w następujących tematach:

- trafność doboru tematu (nazwy, tytułu) szkolenia,
- trafność programu szkolenia,
- materiały szkoleniowe,
- dzienny rozkład dnia,
- warunki, w jakich odbywały się zajęcia,
- trafność doboru zajęć dodatkowych,
- trafność doboru imprez towarzyszących,
- warunki mieszkania w czasie kursu,
- wyżywienie.

Ocena całego kursu: Toruń – 5,84; Warszawa I – 5,90; Warszawa II – 5,95.

Biorąc pod uwagę wysoką ocenę kursów, można wnioskować, że obozy spełniły oczekiwania repatriantów.

KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Po zakończeniu kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego w formie obozów dla repatriantów i członków ich rodzin repatrianci deklarowali chęć udziału w kursach języka polskiego, prowadzonych w miejscu ich zamieszkania. W określonym przez organizatora terminie zgłosiło się 101 repatriantów chcących wziąć udział w takich kursach. Zgodnie z zapotrzebowaniem repatriantów zorganizowano i przeprowadzono 70-godzinne kursy językowe w miejscu zamieszkania, w których ostatecznie wzięło udział 87 osób. Odbyło się 30 kursów w 27 miejscowościach (w Warszawie oraz odbyły się równolegle dwa kursy, we Wrocławiu trzy kursy).

Najczęstsze powody, dla których osoby nie skorzystały z kursu, choć pierwotnie deklarowały chęć uczestnictwa, to niemożność pogodzenia codziennej pracy zawodowej z udziałem w kursie, powody rodzinne (gdy jeden z członków rodziny nie mógł wziąć udziału, drugi też zrezygnował), wyjazd z Polski, choroba.

Organizacja kursów zbiegła się z obostrzeniami sanitarnymi związanymi z pandemią koronawirusa i wynikające z tego przeszkody m.in. kwarantanna uczestników, brak możliwości przyjazdu do Polski repatriantów, ze względu na zamknięte granice, choroba uczestników czy zwyczajne obawy przed zachorowaniem. W związku z trudnościami związanymi z pandemią część grup swoje spotkania przeniosła do sieci, zajęcia odbywały się on-line. Grupa z Karlina, niestety ze względu na chorobę COVID 19 uczestników musiała zrezygnować z nauki, realizując tylko 23godziny zajęć, realizacja pozostałych zajęć została przeniesiona na kolejny rok.

Zajęcia prowadzili lokalni nauczyciele. Program nauczania dostosowali do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Wśród osób uczestniczących w kursach językowych w miejscu zamieszkania byli tacy, którzy w 2020 r. skorzystali z kursów adaptacyjnych i językowych w formie obozów, a po ich zakończeniu wzięli udział w kursie języka polskiego. Byli też i tacy, którzy przyjechali do Polski już po zakończeniu realizacji kursów adaptacyjnych. W 2020 r. wzięli więc udział w kursach języka polskiego, a w roku kolejnym przyjadą na kursy adaptacyjne i językowe organizowane w formie obozu.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

1. Kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania zrealizowano w następujących miastach:

Tabela: Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg umiejscowienia kursu

Lp.	miejsowość	województwo	liczba uczestników
1.	Chojnice	pomorskie	2
2.	Ciechanowiec	podlaskie	2
3.	Garbce	dolnośląskie	4
4.	Inowrocław	Kujawsko-pomorskie	2
5.	Kalisz	wielkopolskie	2
6.	Karlino	zachodniopomorskie	2
7.	Kielce	świętokrzyskie	1
8.	Koszalin	zachodniopomorskie	5
9.	Kraków	małopolskie	2
10.	Lubin	dolnośląskie	2
11.	Lublin	lubelskie	2
12.	Opole	opolskie	1
13.	Ostrów Wielkopolski	wielkopolskie	2
14.	Ożarów Mazowiecki	mazowieckie	2
15.	Radzymin	mazowieckie	2
16.	Saków	łódzkie	3
17.	Siciny	dolnośląskie	2
18.	Siechnice	dolnośląskie	2
19.	Sopot	pomorskie	3
20.	Sosnowiec	śląskie	3
21.	Szamotuły	wielkopolskie	2
22.	Świdnica	dolnośląskie	3
23.	Wałbrzych	dolnośląskie	2
24.	Warszawa	mazowieckie	13
25.	Wrocław	dolnośląskie	17
26.	Ząbkowice Śląskie	dolnośląskie	2
27.	Żory	śląskie	2
RAZEM			87

Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania pochodzili z dwunastu województw (dane poniżej):

Tabela: Liczba uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg województw

Lp.	Województwo	Liczba uczestników
1.	dolnośląskie	34
2.	kujawsko-pomorskie	2

3.	lubelskie	2
4.	łódzkie	3
5.	małopolskie	2
6.	mazowieckie	17
7.	opolskie	1
8.	podlaskie	2
9.	pomorskie	5
10.	śląskie	5
11.	świętokrzyskie	1
12.	wielkopolskie	6
13.	zachodniopomorskie	7
	Razem	87

Najwięcej osób pochodziło z województwa dolnośląskiego (34 osoby), mazowieckiego (17 osób), zachodniopomorskiego (7 osób), wielkopolskiego (6 osób) a najmniej z kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, podlaskiego, małopolskiego (po 2 osoby), świętokrzyskiego i opolskiego (po 1 osobie).

Wykres: *Obraz uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania w podziale na województwa*

OCENA PRZYDATNOŚCI KURSÓW

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę informacji pomiędzy trenerami, obserwację niektórych zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

MONITORING

W trakcie kursu języka polskiego w miejscu zamieszkania wicedyrektor ORPEG obserwował zajęcia językowe w Warszawie (30.11.2020) oraz zajęcia on – line prowadzone we Wrocławiu (28.10.2020) i Ożarowie (30.11.2020). Zajęcia przebiegały w sposób ciekawy, były profesjonalnie przygotowane, a uczestnicy zaangażowani. W czasie rozmów, po zakończeniu zajęć, kursanci (szczególnie z grup na poziomie A) mówili o zbyt małym wymiarze godzin. 100 godzin nie wystarcza, aby opanować język na poziomie zadowalającym. Analiza przesłanych sprawozdań potwierdza czynny udział wszystkich repatriantów i podobne uwagi – zbyt mało godzin i za krótki czas przeznaczony na kurs.

EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Na zakończenie zajęć, kursanci wzięli udział w badaniu ankietowym. Z analizy badania wynika wysoki (5 lub 6) poziom zadowolenia repatriantów z programów kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania i sposobu ich prowadzenia. Wiele uwag dotyczyło braku podziału na poziomy znajomości języka – wynikało to jednak z tego, że w danej miejscowości grupa liczyła np. 2-3 osoby, a każda z nich reprezentowała inny poziom znajomości języka. Od wykładowcy oczekiwaliśmy indywidualizacji nauczania. Kolejna uwaga dotyczyła repatriantów, których znajomość języka polskiego jest na bardzo niskim poziomie – zgłaszali oni potrzebę zwiększenie liczby godzin, a nawet ich podwojenie. Takiej możliwości nie przewiduje ustawodawca.

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie bieżącej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu elementów programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin.

KOSZTY KURSÓW

Na realizację *Kursu języka polskiego w miejscu zamieszkania i kursu adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów zaplanowano kwotę 497 030,00 zł, z czego wydatkowano 484 905,35 zł. (w tym: na organizację kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i ich rodzin w formie obozu – 352 507,73 zł., na organizację kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania - 132 397,62 zł.).

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Najistotniejsze wnioski i rekomendacje to:

1. Kontynuować na obozach zajęcia merytoryczne z poruszanych obszarów tematycznych, ponieważ uczestnicy wskazują na ich pozytywny odbiór oraz podkreślają ich wartość.
2. Na obozach kontynuować obecność tłumacza znającego specyfikę funkcjonowania repatriantów, szczególnie na zajęciach bloku adaptacyjnego.
3. Podtrzymywać na obozach organizację wycieczek edukacyjnych, szczególnie o tematyce historyczno-kulturowej. Są one szansą na wzmocnienie umiejętności komunikowania się uczestników w języku polskim a także dają możliwość dotknięcia historii i kultury polskiej.
4. Kontynuować naukę języka polskiego w miejscu zamieszkania repatriantów, rozłożoną na kilka miesięcy.

Przeanalizować szansę na wprowadzenie zmian w § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia, mówiącym o wskazanym wymiarze godzin dydaktycznych (wynoszącym od 30 do 100 godzin dydaktycznych) w ramach prowadzonego kursu językowego i zwiększenia go do 200 godzin dydaktycznych w przypadku nauczania osób na poziomie początkującym. W opinii ORPEG PCN 100 godzin zajęć z języka polskiego dla osób reprezentujących poziom biegłości A1 (tzn. zerowa lub początkowa znajomość języka polskiego) jest niewystarczający do nabycia kompetencji językowych umożliwiających adaptację w społeczeństwie polskim. Problem ten dotyczy znacznej części repatriantów, sami zainteresowani w ankietach i rozmowach zwracają na to uwagę. Warto zwiększyć liczbę godzin dla grup początkujących.

5. Zasadne jest przeniesienie realizacji kursów językowych w miejscu zamieszkania na samorządy. Dałoby to możliwość nauki języka we wczesnym etapie pobytu repatriantów i członków ich rodzin w Polsce i znacznie ułatwiłoby ich adaptację.
6. Utworzyć ogólnopolski numer kontaktowy, dzięki któremu repatrianci będą mogli uzyskać pomoc i wsparcie oraz niezbędne informacje związane z ich pobytem.
7. W związku z ciągłym przyjazdem repatriantów, zgłoszeniami poza czasem rekrutacji i rozliczeń finansowych – zlecenie zadania na minimum dwa lata dałoby możliwość optymalnej organizacji kursów językowych w miejscu zamieszkania.
8. Wprowadzić intensywne, wieloaspektowe wsparcie rodzin w miejscu zamieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi z trudnościami psychologiczno-pedagogicznymi.

Sprawozdanie merytorycznie przygotowane przez:

p. Mariolę Przekopiak i p. Katarzynę Pawelec